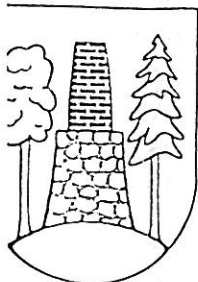

Lažánecký zpravodaj

květen 95

SPOLEK PRO OBNOVU VESNICE

V loňském a letošním roce došlo v naší obci k řadě akcí, jejichž cílem je dosažení hospodářsky a sociálně stabilizované úrovně života našich obyvatel aktivitou občanů za spolupráce obecní samosprávy. Všechny naše domácnosti se zúčastnily dotazníkové akce, která vyústila ve zpracování sociologického průzkumu obce Lažánky. Dalším zpracovaným dílem je rozsáhlý územní plán, jehož naléhavost byla již akutní. To jsou důležité podklady pro program obnovy vesnice. Již v roce 1991 projednávala vláda České republiky rámcově program obnovy vesnice, tedy v době, kdy ještě zdaleka nebyl proces transformace naší ekonomiky a jejího legislativního zabezpečení završen. Přesto bylo zřejmé, že je nezbytné obnovu našeho venkova zahájit, že je třeba usilovat komplexně o obnovu hospodářskou, obnovu krajiny i zvýšení kulturní úrovně života na vesnicích a navázání na staré tradice mnohde násilně přerušené. K tomu je třeba soustředit síly státu, obcí i občanů v dobrovolných spolcích a zájmových sdruženích. Za dva roky existence Programu pro obnovu vesnice se k němu přihlásilo z 5600 samosprávných obcí do dvou tisíc obyvatel víc jak 1200. Kolem 500 z nich má k tomu potřebnou územněplánovací dokumentaci a přibližně 150 z nich má vlastní Program obnovy.

Také naše Lažánky se přihlásily ke zpracování vlastního plánu obnovy vesnice a v posledním měsíci se ustavil přípravný výbor Spolku pro obnovu vesnice. Ten počítá s aktivní spoluprací všech občanů, kteří mají zájem o zlepšení vzhledu obce, o zkulturnění společenského života zejména při udržování a rozvíjení lidových tradic, o dějiny obce a všestranné zkvalitnění života obyvatel současných Lažánek. Srdečně zveme všechny občany na výstavku podkladů, map a fotografií územního plánu obce. Součástí je též grafické zpracování námětů pro program obnovy vesnice. Výstavka je v zasedací síni obecního úřadu a je otevřena vždy ve středu v době úředních hodin a kdykoliv dopoledne po dohodě s pracovníci obecního úřadu.

Za přípravný výbor Ing. Flašar

Vážení spoluobčané,

v květnovém vydání Lažáneckého zpravodaje zaměřujeme svoji pozornost na významné výročí, které si v současné době připomínáme. Uplynulo již 50 let od skončení největší válečné katastrofy v dějinách lidstva - druhé světové války.

Chceme si tímto připomenout dobu nesmírných obětí na lidských životech a dalších ztrát a vzdát úctu všem, kteří se přičinili o pád fašistické diktatury. Připomenutím tohoto období chceme současně uctít památku všech, kteří padli v této hrůzné válce a přičinili se o naše osvobození.

V LAŽÁNKÁCH ZA VÁLKY

Stručný přehled událostí let 1939-1945 v podání tehdejších kronikářů obce řídícího učitele Adolfa Havlíčka a jeho pozdějšího nástupce Josefa Staňka.

Po mnichovském rozhodnutí v září 1938 byly zjednodušeny politické poměry v našem národě. Ustaveny byly pouze dvě strany: Národní jednota a Národní strana práce. 14. března 1939 požádal pod nátlakem nově zvolený prezident republiky Emil Hácha Vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera, aby Německo převzalo ochranu našich zemí. První němečtí vojáci projeli naši obcí 17. března. Téhož dne byla vyvěšena na poštovním úřadě německá vlajka s hákovým křížem. Politické strany byly zrušeny a ustaveno bylo Národní souručenství. Později byla zakázána činnost Sokola, nesměly se pořádat taneční zábavy a veškeré shromažďování obyvatelstva bylo zakázáno.

Brzy poté byla obecní kronika odvezena do zámku Borotina u Jevíčka, kde byla spolu s ostatními cennými papíry bezpečně uložena. Zápisy po celou dobu okupace prováděny nebyly. Teprve v r. 1946 byla vrácena kronika MNV v Lažánkách. Rozhodnutím osvětové komise při MNV Lažánky byl od roku 1955 jmenován kronikářem Josef Staněk, ředitel národní školy, který zde působil od 1.2.1939. K popsání událostí let 1939-1945 musel použít jen své paměti a vzpomínek spoluobčanů. Žádné písemné záznamy se z té doby nezachovaly.

V souvislosti se zabráním Sudet a vysídlením českého obyvatelstva se přistěhovaly v roce 1938 do Lažánek dvě české rodiny ze Znojma a jedna rodina ze Slovenska. V té době zde nežila žádná německá rodina. Teprve později se k německé národnosti přihlásil lesní správce Julius Rudolf, Čech, dokonce člen výboru Sokola, který se tak stal správcem obce a měl za úkol podávat zprávy německým úřadům. Ve škole nesměly být používány české učebnice, žákovská i lidová knihovna byly zapečetěny a půjčování knih bylo zastaveno. Byla zavedena povinná výuka německého jazyka 7 hodin týdně. Učitelé museli dělat zkoušky z němčiny. Úřední knihy byly vedeny pouze v němčině. Třídní knihy a výkazy byly dvojjazyčné. Bylo nařízeno přísné zatemnění. Pouliční světla nesvítala, okna domácností byla vesměs důkladně zakryta, aby světlo neproniklo na ulici. Hned na počátku války byl zaveden prodej potravin přidělovým systémem. Na průmyslové zboží byly vydávány odběrní poukázky. Potravinové lístky vydával měsíčně zásobovací tajemník Antonín Doušek v obecní kanceláři. Zemědělcům byly každoročně předepisovány potravinové dodávky. Dodávalo se obilí, brambory, maso, mléko, len a ovoce. Po atentátu na Reinharda Heydricha (29.5.1942) bylo vyhlášeno na celém území Protektorátu stanné právo. Pátrání po atentátnících bylo v naší obci v pondělí po hodech dne 1. června 1942 v době od 4.30 do 5.45 ráno. Vojáci prohlíželi všechna stavení a všechny místnosti. Každý dospělý občan musel předložit svůj průkaz totožnosti a policejní přihlášku. Na počátku roku 1940 uprchl za hranice letec Ondřej Špaček, který vstoupil do československé armády v Anglii a jako pilot se aktivně zúčastnil bojů proti Německu. Jeho rodiče Josef a Bohumila Špačkovi byli 17. října 1942 zatčeni Gestapem a věznění s menšími přestávkami až do května 1945. V zahraniční západní armádě bojoval také Alois Nebesáček. Pro přestupky proti Německé říši byli uvězněni: Dobroslav Žaloudek (č.p.26) za poslech zahraničního rozhlasu a Ludvík Zavřel (107) za rozšiřování letáků. Na práci do Německa byli nasazeni: František Válka, Josef Mayer, Alois Urbánek, František Vlček, Oldřich Veselý a Miroslav Šinkovský. Na nucené práce jako zedníci byli nasazeni: Václav David (167), Melichar Balabán (166), Jan Šoustal (169), Richard a Vojtěch Pospíšilovi (163), Antonín Zavřel (164), Melichar Zavřel (134), Čeněk Staněk (88), Josef Pavlíček (171), Ignác Válka (81), Miroslav Sova (79), Ladislav Rouča, Jan Balabán (5), Jakub Chalupa (108), František Mašek (8), František Veselý (133), Štěpán Zavřel (64), Vlastimil Nebesáček, Valentin Zavřel (18),

Valentín Sova-holič, Karel Maláček a Alois Brychta, oba pošťáci. Toto nařízení postihlo také dvě ženy: Blaženu Němečkovou z Holasic č.9 a Annu Sovovou z Lažánek č.79.

V roce 1944 bylo odvezeno více než 12 mladých mužů na kopání zákopů pro ustupující německou armádu do Rakouska, Maďarska a Německa.

V této době byly odvezeny také kostelní zvonky, které měly být z nařízení okupačních úřadů roztaveny a použity k zbrojní výrobě. Řízením osudu byly uchráněny, nalezeny, vráceny a v roce 1945 opět slavnostně instalovány ve věži našeho kostela.

Boj proti okupantům se soustředil především v podzemním hnutí. Nejznámější osobností odboje zdejšího regionu byla Maruška Kudeřínová, která bydlela v Lažánkách u pana Stanislava Zavřela (č.p.107). S ní spolupracovali: Jan Veselý (133), Ludvík Zavřel (107) a Ladislav Zavřel (104). V odbojové skupině Delta se sdružili: Ladislav Jiskra (147), Oldřich Jiskra (123), Richard a Vojtěch Pospíšilovi (163). Z Holasic pak Štěpán Vlček a Ludvík Sova. V odbojové skupině generála Luži pracovali: Jaroslav Hála (42), František Zavřel (66) a Josef Brychta (149).

V dubnu 1945, když se fronta kvapem přiblížila do vzdálenosti několika kilometrů od naší vesnice a přelety německých i spojeneckých letadel byly stále častější, bylo přerušeno vyučování ve zdejší škole (23. dubna 1945) a přerušena přeprava dělníků do práce. Koncem dubna přijela do naší obce německá tanková jednotka. Tanky byly postaveny ve dvorech i na ulicích. Na konci vesnice byly postaveny z velkých klád zátarasy, aby byla vozovka zúžena na minimum. V noci před příjezdem německé armády byl partyzány ve svém bytě zavražděn zdejší nadlesní Julius Rudolf.

Obyvatelstvo se z vesnice stěhovalo do lesa, kde stavělo provozovní bunkry. Zbývající občané byli připraveni přečkat nejhorší okamžiky ve sklepích. Cenné věci, šatstvo, prádlo a zásoby potravin byly pečlivě ukryty (zakopány v zemi a zazděny ve výklencích domů), aby byly uchráněny před případným drancováním. Německý velitel zajal 10 mužů jako rukojmí pro záruku, aby obyvatelstvo sympatizující s blížící se Rudou armádou bylo odrazeno od úmyslu sabotovat spolupráci s ustupující německou armádou. Byla přerušena dodávka elektřiny. Vesnice zůstala odříznuta od veškerých informací. O pohybu fronty se občané dovidali jen od uprchlíků, protože rozhlas také nefungoval.

V těchto dnech bylo největším problémem zásobování. Po delším chladném a deštivém období se vrátila většina obyvatel z lesních bunkrů zpět do vesnice a s nimi přibýlo mnoho dalších uprchlíků z Brna a Veverské Bítýšky, kde boje zuřily už delší dobu. Potravinové lístky uprchlíkům přiděloval starosta obce pan Emil Orátor. Místní pekař pan Josef Jelínek pekl chléb nepřetržitě.

Ve dnech 7. a 8. května německé vojsko vesnici kvapně opustilo. Ve dne i v noci prchali němečtí vojáci od Veverské Bítýšky po silnici k Maršovu. Poslední zbytky německého vojska přešly vesnicí ještě ráno 9. května 1945.

Ve středu dne 9. května 1945 v 8 hodin 20 minut vkročili první vojáci sovětské armády do naší vesnice. S radostí a pohnutím je vítali občané pod lipami u rybníka. Rudoarmějci přišli od Bílého potoka. Lažánky byly osvobozeny téměř bez boje. Pouze na Kosové a za hřbitovem došlo k menší přestřelce. U naší obce padli dva sověští a dva němečtí vojáci. Z místních občanů byli pouze dva ranění: Stanislav Zavřel (107) do ruky a František Hloska do břicha. Rovněž hmotné škody byly malé.

Marta Mácalová, kronikářka

Vážení spoluobčané,

zvláště Vy starší pamětníci, dáte nám za pravdu, že v této vzpomínkové stati není obsaženo všechno to, co by stálo za zaznamenání. Rovněž nám chybí fotodokumentace z konce války a další dokumenty, které se bohužel na obci nedochovaly. Věříme, že jak pamětníci válečných událostí, tak i ti mladší přijmou pozvání na vzpomínkovou besedu, kterou pořádá obecní zastupitelstvo ve čtvrtek 11. května v 19.30 v zasedací místnosti obecního úřadu v Lažánkách. Bude zde příležitost zaznamenat vyprávění účastníků válečných let - občanů Lažánek, kteří nám mohou přiblížit dobu druhé světové války a osvobození. Obecní zastupitelstvo vřele uvítá, jestliže na tuto besedu přinesete sebou textové i fotografické dokumenty, vztahující se k období druhé světové války a osvobození.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA 1995

Nově přihlášení občané:

Vacek Josef	Lažánky	č. 101
Vacková Marta	Lažánky	č. 101
Vacková Marta	Lažánky	č. 101
Vacek Ladislav	Lažánky	č. 101
Jindřich Drahomír	Holasice	č. 8
Jebáčková Edita	Holasice	č. 7

Občané odhlášení:

Kameník Vladimír st.	Lažánky	č. 190
Brožová Antonie	Lažánky	č. 130
Špaček Josef	Lažánky	č. 193
Králik Aleš	Lažánky	č. 146
Vičarová Marie	Lažánky	č. 33

zemřela

paní Katolická Juliána	Lažánky	č. 120
------------------------	---------	--------

TĚLOVÝCHOVNÁ AKADEMIE

V neděli 30. dubna se v místní tělocvičně konala tradiční tělovýchovná akademie pořádaná TJ Lažánky, oddilem Sportu pro všechny. Desítky mladých tělovýchovných nadšenců předvedly ukázky svých cvičení a zcela naplněné hlediště tělocvičny ocenilo potleskem i výkony hostujících družstev z Veverské Bitýšky, Deblína a zejména skvělou akrobacii na jízdních kolech v podání družstva TJ Lokomotiva Horní Heršpice. Vrcholem a současně závěrem akademie byla ukázka sletového vystoupení lažáneckých žen.

VÝSLEDKY VELIKONOČNÍHO TURNAJE VE STOLNÍM TENISU 1995

Tohoto turnaje se zúčastnilo celkem 36 hráčů a v jednotlivých kategoriích se umístili následovně:

<u>Žáci do 10 let:</u>	1. Císař David
	2. Šalbaba Pavel
	3. Kolářová Hana
<u>Mladší žáci:</u>	1. Císař Jakub
	2. Burian Miroslav
	3. Šalbaba Jan
<u>Starší žáci:</u>	1. Urbánková Jitka
	2. Brychta Michal
	3. Eremiáš Lubomír
<u>Muži:</u>	1. Nečas Robert
	2. Urbánek Pavel
	3. Procházka Karel
<u>Neregistrovaní muži:</u>	1. Sova Jan
	2. Kameník Vladimír ml.
	3. Procházka Jan

NAŠI JUBILANTI

DUBEN

75 let	11.4.	Jindřiška Hamrlová	Lažánky	78
87 let	17.4.	Alžběta Kotoučková	Holasice	11
93 let	14.4.	Helena Jiskrová	Lažánky	141

KVĚTEN

60 let	20.5.	Lubomír Šebetovský	Lažánky	128
--------	-------	--------------------	---------	-----

ČERVEN

80 let	2.6.	Františka Dvořáková	Lažánky	34
97 let	28.6.	Božena Burianová	Holasice	5

ČERVENEC

65 let	23.7.	Leo Landauf	Lažánky	139
81 let	4.7.	Anna Nečasová	Lažánky	173
82 let	12.7.	Josef Sova	Lažánky	168

